

Συγκεντρώνοντας στοιχεία

Κάθε επαφή αφήνει τα ίχνη της. Κάθε εγκληματίας αφήνει κάτι πίσω του, στον τόπο του εγκλήματος και παίρνει κάτι άλλο μαζί του. Ακόμα και μία ανθρώπινη τρίχα έχει να δώσει μια πληροφορία στον ιατροδικαστή μέσα στο εργαστήριο και μπορεί να αποτελέσει το στοιχείο-κλειδί στη διαλεύκανση μιας υπόθεσης.

ΤΑ ΠΙΟ ΣΟΒΑΡΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ή τουλάχιστον τα πιο προφανή από αυτά, όπως η ανθρωποκτονία, η κακοποίηση, ο βιασμός, η απαγωγή, ο εμπρησμός, η διάρρηξη και η ληστεία, εκδηλώνονται σε συγκεκριμένο χρόνο και τόπο. Σε γενικές γραμμές θεωρούμε αυτά τα εγκλήματα ως εγκλήματα κατά ενός συγκεκριμένου προσώπου. Σε άλλες όμως περιπτώσεις εγκλημάτων, συχνά της ίδιας βαρύτητας, η εγκληματική δραστηριότητα έχει σημαντική χρονική διάρκεια, δεν έχει ως στόχο ένα συγκεκριμένο πρόσωπο και ίσως να μην εκδηλωθεί σε συγκεκριμένο τόπο. Ο όρος “γραφειοκρατικό έγκλημα” (το έγκλημα του άσπρου κολάρου) συχνά χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό αυτού του τύπου των εγκλημάτων και καλύπτει περιπτώσεις πλαστογραφίας, απάτης, κατάχρησης, καθώς και το ολοένα και περισσότερο εξαπλούμενο ηλεκτρονικό έγκλημα.

Η εξιχνίαση και η εκδίκαση σχεδόν κάθε εγκλήματος απαιτεί τη συνδρομή του ιατροδικαστή. Οι ιατροδικαστές δεν καλούνται να αντιμετωπίσουν μόνο σοβαρά εγκλήματα: περίπου το ήμισυ των έργου των εργαστηρίων ιατροδικαστικής αφορά εξετάσεις σε περιπτώσεις οδικών τροχαίων ατυχημάτων, όπου μεταξύ άλλων πρέπει να προσδιοριστούν και τα επίπεδα του οινοπνεύματος στο αίμα του οδηγού, ενώ ένα άλλο σημαντικό αντικείμενο της δουλειάς τους αφορά τις εξετάσεις για ναρκωτικές ουσίες ή ατυχήματα στο βιομηχανικό χώρο. Ωστόσο το παρόν βιβλίο έχει ως αντικείμενό του την έρευνα σχετικά με σοβαρά εγκλήματα και κυρίως με εκείνα που λαμβάνουν χώρα σε συγκεκριμένο χώρο: τον “τόπο του εγκλήματος”. Είναι ο χώρος στον οποίο είναι πιθανό να βρεθούν οι περισσότερες από τις ενδείξεις που συνδέονται με τα αίτια του εγκλήματος, καθώς και με την ταυτότητα του δράστη.

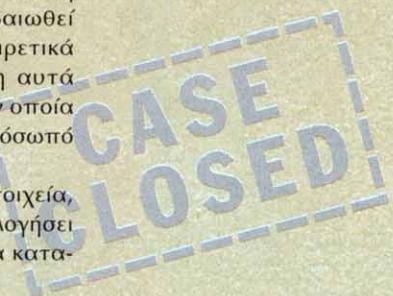
ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ**Emile Gourbin**

"Κάθε επαφή αφίνει τα ίκνη της" ήταν το ρυτό του Γάλλου εγκληματολόγου Δρ. Edmond Locard, ο οποίος θεμελίωσε αυτή την αρχή κατά τη διερεύνηση μιας θηλιβερής υπόθεσης ανθρωποκτονίας το 1912.

Ο Edmond Locard παραιτήθηκε από τη θέση του ως καθηγητής της Ιατροδικαστικής στο Πανεπιστήμιο της Λυών το έτος 1910 για να αναλάβει την ίδρυση ενός από τα πρώτα επιστημονικά ερ-

γαστήρια της αστυνομίας. Η θεωρία του σχετικά με τη έρευνα στον τόπο του εγκλήματος τέθηκε σε εφαρμογή στην υπόθεση του Emil Gourbin το 1912. Ο Gourbin, τραπεζικός υπάλληλος στη Λυών κατηγορήθηκε για το στραγγαλισμό της ερωμένης του, αλλά παρουσίαζε ακλόνητο άλλοθι. Ο Locard πήρε ξύσματα κάτω από την άκρη των νυχιών του κατηγορουμένου και τα εξέτασε στο μικροσκόπιο. Βρήκε ίχνη δέρματος που θα μπορούσαν να προέρχονται από το λαιμό του θύματος. Την εποχή εκείνη δεν υπήρχε τρόπος να επιβεβαιωθεί αυτό, αλλά προέκυψε ένα εξαιρετικά σπουδαίο εύρημα, ότι τα ίχνη αυτά έφεραν την ίδια ροζ πούδρα την οποία χρησιμοποιούσε το θύμα στο πρόσωπό του.

Αντιμέτωπος με αυτά τα στοιχεία, ο Gourbin αναγκάστηκε να ομολογήσει την πράξη του και στη συνέχεια καταδικάστηκε για ανθρωποκτονία.

ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Ο έγκαιρος αποκλεισμός του χώρου όπου διαπράχθηκε ένα έγκλημα έχει ουσιώδη σημασία για τη διαφύλαξη σημαντικών αποδεικτικών στοιχείων. Συχνά αυτό είναι πολύ δύσκολο. Για παράδειγμα, όταν βρεθεί κάποιος νεκρός, αναπόφευκτα η σκηνή του θανάτου θα "διαταραχθεί" από την είσοδο του ατόμου που πρώτο βρήκε το θύμα, από τους πρώτους αστυνομικούς που θα σπεύσουν, οι οποίοι σπάνια έχουν ειδικές γνώσεις σε θέματα επιτόπιας έρευνας και οι οποίοι καταφθάνουν μαζί με το πλήρωμα ενός ασθενοφόρου και τον ιατροδικαστή που θα αποφανθεί ότι το θύμα είναι νεκρό. Εάν το θύμα βρεθεί στο ύπαιθρο, θα προκύψουν άφθονα αποτυπώματα από υποδήματα τα οποία δεν σχετίζονται με το έγκλημα. Σε ένα κλειστό χώρο το άτομο το οποίο βρίσκει πρώτο το θύμα είναι πολύ πιθανό να το μετακινήσει, να χαλαρώσει τα ρούχα του ή να αφαιρέσει κάποιο αντικείμενο, όπως μια ζώνη ή ένα σκοινί γύρω από το λαιμό, προσπαθώντας να δώσει πρώτες βιόθειες με τεχνητή αναπνοή. Μέσα στο

δωμάτιο διάφορα αντικείμενα θεμελιώδους σημασίας μπορεί να μετακινηθούν. Όλα αυτά μπορεί να συμβούν πριν από την άφιξη του υπεύθυνου αξιωματικού που είναι και ο ειδικός στη διερεύνηση του τόπου του εγκλήματος (γνωστός στη Βρετανία ως SOCO-Scene- Of- Crime Officer).

Ο βασικός κανόνας για έναν αξιωματικό που εξετάζει τον τόπο του εγκλήματος είναι: "μάτια ανοικτά, στόμα κλειστό και χέρια στις τσέπες". Αυτός (είναι πιθανότερο να είναι άνδρας) θα προσπαθήσει να καταγράψει κάθε πιθανή λεπτομέρεια: τις κλιματολογικές συνθήκες (εάν πρόκειται για εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο), τη στάση στην οποία βρέθηκε το θύμα (είτε αυτό ζει ακόμη είτε είναι νεκρό) και τη θέση οποιουδήποτε αντικειμένου το οποίο μπορεί να δώσει πληροφορίες σχετικά με ό,τι συνέβη. Θα πρέπει να αποφύγει να κάνει οποιοδήποτε σχόλιο θα μπορούσε να επηρεάσει τη

μαρτυρία κάποιου στο χώρο ο οποίος αργότερα μπορεί να κληθεί για να καταθέσει. Δεν θα πρέπει να αγγίξει τίποτα μέχρι να φτάσει η ομάδα των εγκληματολογικών ερευνών. Πάνω απ' όλα, και πέρα από τις σκηνές που βλέπουμε σε κινηματογραφικές ταινίες ή στην τηλεόραση, εάν στον τόπο του εγκλήματος βρεθεί όπλο, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να βάλει στην κάνη του κάποιο μολύβι, να το σηκώσει και να το μυρίσει.

Βεβαίως όλα αυτά γίνονται σε ιδανικές συνθήκες. Στην πράξη ο αξιωματικός που διεξάγει την έρευνα είναι πιθανό να εργάζεται μόνος του στη διάρκεια των πρώτων κρίσιμων ωρών. Ωστόσο, συχνά οι συνθήκες απαιτούν τη συλλογή όσο το δυνατόν περισσότερων αποδεικτικών στοιχείων, όσο πιο σύντομα γίνεται. Πολύ πιθανό μάλιστα, η ερευνητική ομάδα να αποτελείται από ένστολους αξιωματικούς οι οποίοι εκείνη τη στιγμή βρίσκονται σε υπηρεσία και που ίσως έχουν ελάχιστες γνώσεις σε διάφορά την έρευνα στον τόπο του εγκλήματος. Αρκετά συχνά δεν παρίστανται ούτε καν αυτοί οι αξιωματικοί για κάποιο χρονικό διάστημα.

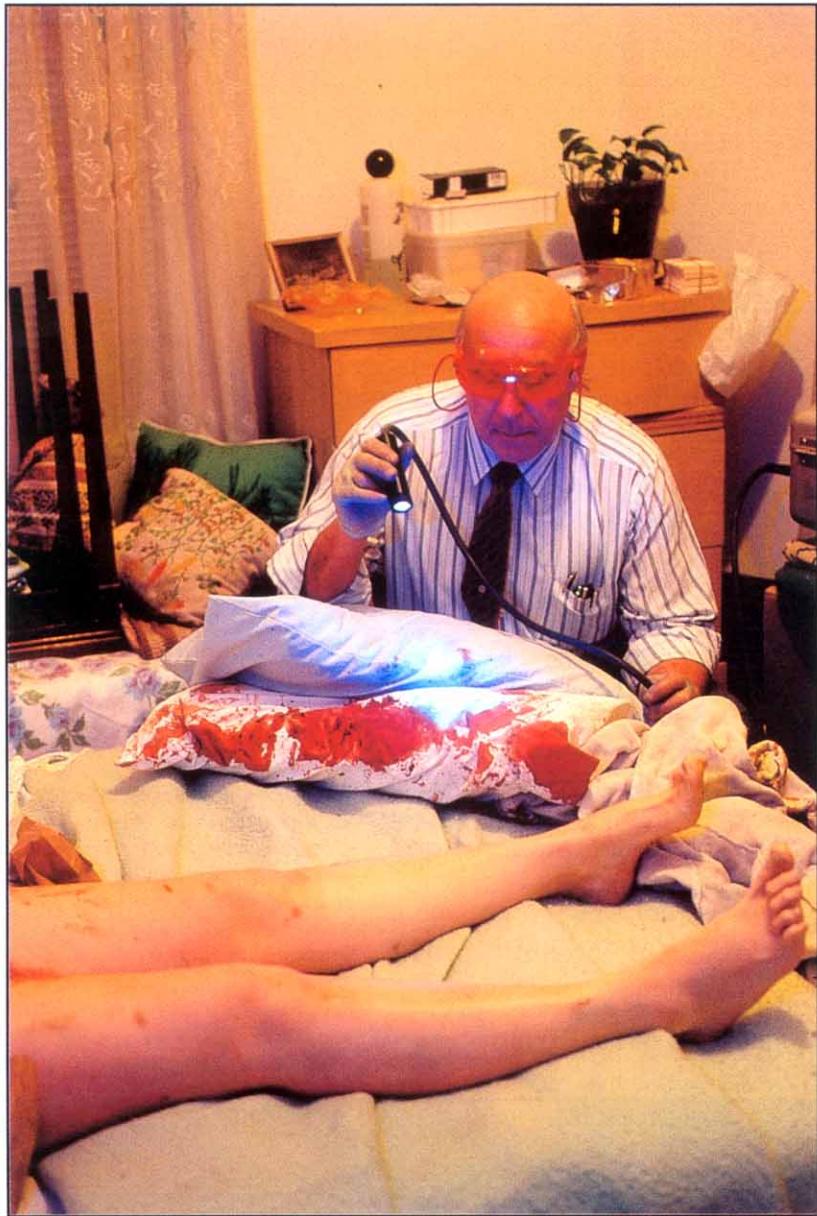
Η εργασία την οποία αναλαμβάνει η ομάδα των εγκληματολογικών υπηρεσιών μοιάζει πολύ με εκείνη που γίνεται σε έναν αρχαιολογικό χώρο. Μερικές φορές μάλιστα η συνδρομή προσωπικού εκπαιδευμένου σε θέματα αρχαιολογικών ανασκαφών βοήθησε εξαιρετικά. Ουσιαστικά αναζητούν κάτι το οποίο "δεν θα έπρεπε να είναι εκεί". Πιθανώς να πρόκειται για κάποιο ίχνος από υπόδημα που δεν ταιριάζει με εκείνα των ατόμων για τα οποία γνωρίζουμε ότι ήταν παρόντα στο χώρο. Επίσης, ίσως να βρεθούν σημάδια προηγηθείσας πάλης, ίχνη από λάστιχα αυτοκινήτου, μια κηλίδα μπογιάς που κόλησε σε κάποιο κλαδί, ένα φρέσκο γδάρσιμο στον κορμό ενός δέντρου, ακόμα κι ένα θραύσμα γυαλιού από το σπασμένο φως κάποιου αυτοκινήτου. Πιθανόν να υπάρχουν ίχνη από ύφασμα, κάποιο αντικείμενο το οποίο ίσως χρησιμοποιήθηκε ως όργανο του εγκλήματος ή ένα όπλο πεταμένο ή κρυμμένο σε κάποια απόσταση από τον τόπο του εγκλήματος. Άλλα στοιχεία είναι πιο προφανή: αίμα (έχει σημασία ο τρόπος με τον οποίο αυτό έχει διαχυθεί στο χώρο), φυσίγγια όπλου ή και σφαίρες που δεν βρήκαν το στόχο τους. Η ομάδα των εγκληματολογικών υπηρεσιών καλείται να τα ανακαλύψει όλα αυτά.

Σε κλειστό χώρο είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν και άλλα στοιχεία. Αρχικά πρέπει να αποκαλυφθούν ή να αποκλειστούν σημεία βίαιης εισόδου στο χώρο. Ενδείξεις προηγηθείσας πάλης μπορεί να αποτελούν αναποδογυρισμένα έπιπλα ή σπασμένα αντικείμενα και σε περιπτώσεις ανθρωποκτονίας ή βίαιης επίθεσης, ο δράστης πιθανώς να προσπαθήσει να διαμορφώσει έτσι το χώρο, ώστε να δίνεται η εντύπωση ότι επιχειρήθηκε διάρρηξη. Ο τρόπος με τον οποίο το αίμα έχει διασκορπιστεί είναι πιο εύκολο να αναγνωριστεί μέσα σε ένα κλειστό χώρο και μπορεί να δώσει πολύ σημαντικά στοιχεία σχετικά με την ακολουθία των γεγονότων (βλ. Κεφάλαιο "Γραμμένα με αίμα").

Οι ερευνητές στον τόπο του εγκλήματος πρέπει να συλλέξουν οποιοδήποτε αντικείμενο φορώντας ειδικά γάντια από latex ή με ειδικές λαβίδες και να το τοποθε-

Στο σημείο όπου διαπράχθηκε φόνος, στο Μπρονξ της Ν. Υόρκης. Προσέχοντας ώστε να μην πειράξουν τίποτε, ειδικοί αστυνομικοί εξετάζουν και φωτογραφίζουν τα πάντα, πριν συγκεντρώσουν και πάρουν μαζί τους κάθε αντικείμενο που σχετίζεται με το έγκλημα, για περαιτέρω έρευνα.

Ένας ειδικός ιατροδικαστής στο σημείο όπου δολοφονήθηκε μια 49χρονη γυναίκα, με πολλαπλές μαχαιριές, στην περιοχή Flushing της Ν.Υόρκης. Ερευνά την περιοχή του κρεβατιού για την ανακάλυψη κηλίδων σπέρματος, καθώς υπάρχουν υποψίες και για βιασμό.

Είναι εξατομικευμένα και μοναδικά για κάθε έγκλημα, όπως για παράδειγμα κομμάτια από κάποιο σπασμένο αντικείμενο, σημάδια από το όργανο της επίθεσης, σφαίρες ή δακτυλικά αποτυπώματα. Ο άλλος τύπος αφορά αντικείμενα αναγνωρίσιμα αλλά όχι μοναδικά: ίνες από ύφασμα, θραύσματα γυαλιών ή ίχνη από μπογιά κ.λπ. Αυτά τα στοιχεία βοηθούν στη διερεύνηση μιας υπόθεσης και μπορούν να οδηγήσουν στην ανακάλυψη του δράστη, αλλά δεν παρέχουν αποδείξεις. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τη φύση των στοιχείων, είναι σημαντικό να ελέγχεται η ασφαλής διακίνησή τους από τη σκηνή του εγκλήματος μέχρι τα εργαστήρια. Πολλά και ποικίλα στοιχεία είναι δυνατό να περάσουν από χέρι σε χέρι, από τον έναν αστυνομικό στον άλλο και στη συνέχεια σε διάφορους ειδικούς για εργαστηριακό έλεγχο. Καθεμία από αυτές τις κινήσεις θα πρέπει να καταγράφεται και να λαμβάνονται κάθε φορά οι υπογραφές όσων τα παραλαμβάνουν. Εάν δεν γίνει αυτό, η υπεράσπιση δικαιολογημένα θα θέσει υπό αμφισβήτηση την εγκυρότητα των στοιχείων.